

STORTINGET

Innst. 141 S

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:1 S (2019–2020)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nils T. Bjørke, Heidi Greni, Emilie Enger Mehl og Geir Pollestad om full erstatning for de som er rammet av forbudet mot pelsdyrhold

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre full erstatning til de som er rammet av forbudet mot hold av pelsdyr.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilssen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Representantforslag 1 S (2019–2020) om full erstatning for de som er rammet av forbudet mot pelsdyrhold. Komiteen viser videre til Prop. 99 L

(2018–2019) Lov om forbud mot hold av pelsdyr, der regjeringen foreslo en kompensasjonsordning for de pelsdyroppdretterne som er rammet av forbudet.

Komiteen merker seg at Stortingets innstilling i denne saken (Innst. 348 L (2018–2019)), vedtatt 17. juni 2019, utvidet denne kompensasjonsordningen, og at vedtak 585 fikk flertall:

«Stortinget ber regjeringen følge erstatningsordningen tett, og forventer at ordningen justeres dersom det blir urimelige utslag i samlet utmåling av kompensasjon, inkludert kompensasjonen for bokført verdi av ikke-realiserbar kapital, til enkeltutøvere knyttet til avvikling av næringsdriften. Stortinget holdes orientert om hvordan ordningen i tilfelle vil bli justert i lys av dette.»

Komiteen merker seg videre at landbruks- og matministeren i et brev til næringskomiteen 2. desember 2019 skriver følgende om Representantforslag 1 S (2019–2020):

«Forslagsstillerne tar utgangspunkt i høringsforslaget til forskrift om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr. I den forskriften som nå er fastsatt er det imidlertid gjort betydelige endringer blant annet på bakgrunn av høringsinnspill.»

Komiteen understreker at når en hittil lovlig næring som har skaffet inntekter til mange norske familier, legges ned, er det regjeringens ansvar å sørge for et rimelig oppgjør for dem som er nødt til å avvikle sin virksomhet. Komiteen viser til at vedtak 585 ligger fast, og merker seg at landbruks- og matministeren i ovennevnte brev sier hun vil «overvåke om ordningen gir urimelige utslag i enkelttilfeller, slik Stortinget har bedt om».

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i forbindelse med behandlingen av forbudet mot pelsdyr tok til orde for en anstendig og god erstatningsordning basert på ekspropriasjonsrettslige prinsipper, jf. Innst. 348 L (2018–2019).

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det er flertall på Stortinget for å legge ned pelsdyrnæringen, og at vedtak om dette ble truffet 13. juni 2019.

Disse medlemmer viser til at forbudet kom to år etter at Stortinget etter en omfattende prosess hadde gjort vedtak om «bærekraftig utvikling» for pelsdyrnæringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at lov om hold av pelsdyr gir hjemmel til å gi oppdretterne kompensasjon av en hvilken som helst art og omfang. Legalitetsprinsippet er ikke til hinder for dette.

Disse medlemmer ber regjeringen legge frem en ny kompensasjonsordning basert på følgende to modeller:

- En modell som tar utgangspunkt i at det skal ytes full erstatning ut fra de ekspropriasjonsrettslige prinsipper og tilhørende prosess.
- En modell som baserer seg på tilskudd per dyr/kapasitet i anlegget for både rev og mink.

Disse medlemmer mener pelsdyroppdretterne skal kunne velge mellom disse alternative modellene. Ved utforming av modellene og valg av forutsetninger skal det legges til grunn et mål om å styrke kompensasjonsordningen betydelig og å gjøre bøndene økonomisk skadesløse av forbudet.

Disse medlemmer viser til at vedtatte ordninger knyttet til omstilling, pensjon og opprydding fortsatt skal gjelde.

Disse medlemmer mener det må åpnes for en kombinasjon av avvikling og omstilling.

Disse medlemmer ber om at det i tillegg utredes og foreslås en modell med en ordning for omstilling av førkjøkken.

Disse medlemmer mener det også må utredes en modell for å frita denne type erstatning/kompensasjon fra beskatning.

Disse medlemmer mener at foreløpig kompensasjon kan utbetales etter gjeldende forskrift, men at en slik utbetaling ikke skal påvirke den endelige kompensasjonen etter ny forskrift.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre erstatningsordningen for pelsdyrbønder som rammes av vedtaket i

Stortinget 13. juni 2019 om forbud mot hold av pelsdyr, slik at det gis erstatning som om det dreier seg om et ekspropriasjonsartet inngrep. Forslag til nærmere bestemmelser om slik erstatning legges innen 1. mai 2020 frem for Stortinget til endelig godkjenning.»

«Stortinget ber regjeringen etablere fleksibilitet innenfor erstatningsordningen slik at hel eller delvis utbetaling kan skje parallelt med eventuell oppstart av annen produksjon/virksomhet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at forbudet mot hold av pelsdyr ikke innebærer en ekspropriasjon, men at en bestemt virksomhet blir forbudt etter en avviklingsperiode.

Disse medlemmer viser til at kompensasjonsordningen som er fastsatt, følger opp de kompensasjonselementene som fulgte av Stortingets behandling av loven, og i tillegg er den supplert med en alternativ, standardisert beregningsmåte som kan benyttes etter avvikling av hold av mink. Denne ordningen er utformet ut fra betraktninger om forventet avkastning av pelsdyroppdrett basert på pristrender for skinn og før. Samlet består ordningene som vil bli gjeldende for pelsdyroppdrettere som har avviklet, av en kompensasjon for kapitalverdier, full dekning av kostnader til riving og opprydding og på nærmere vilkår en kompensasjon for lavere alderspensjon. I tillegg vil det bli etablert en ordning med omstillingsmidler.

Disse medlemmer mener at de ordningene som er fastsatt, sammen med avviklingsperioden fram til 1. februar 2025 og omstillingsmidler vil gi en rimelig kompensasjon, forutsigbarhet og tid til omstilling.

Av hensyn til forutsigbarhet for pelsdyroppdretterne mener disse medlemmer det er viktig at den nåværende ordningen løper videre, og at man ikke får nye utsettelse gjennom utredning av nye kompensasjonsmodeller og utarbeidelse av ny forskrift som må sendes på høring.

Disse medlemmer legger også til grunn at ordningen vil bli overvåket slik at det avdekkes om den gir urimelige utslag i enkelttilfeller. I så fall forutsetter disse medlemmer at ordningen blir justert, slik statsråden også har signalisert. Dette kan eksempelvis gjøres gjennom å endre satsene i ordningen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er mot pelsdyrhold av hensyn til dyrevelferd. Dette medlem har samtidig vært opptatt av at pelsdyrbønder skal sikres god kompensasjon når næringen avvikles, og fremmet i Innst. 348 L (2018–2019) en rekke forslag til en mer omfattende og rettferdig kompensasjonsordning enn den som ble vedtatt. Dette medlem vil imidlertid understreke at forbud mot

pelsdyrhold ikke er å anse for ekspropriasjon etter norsk rett.

Dette medlem ønsker ikke å bidra til en trening av avviklingen av pelsdyrnæringen, og mener derfor at på det nåværende tidspunkt er det beste å forholde seg til den forskriften som er fastsatt. Dette medlem forventer imidlertid at regjeringen aktivt overvåker om ordningen gir urimelige utslag i enkelttilfeller, og følger opp med kompensasjon. Det er særlig viktig å sikre at ingen pelsdyrbønder blir sittende igjen med gjeld knyttet til anlegget etter nedleggingen.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen kartlegge omfanget av urimelige utslag av kompensasjon for avvikling av pelsdyrhold i enkelttilfeller i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020 og sette av midler for å bøte på dette fra og med revidert nasjonalbudsjett 2020. Det skal sikres at ingen pelsdyrbønder blir sittende igjen med gjeld knyttet til anlegget etter nedleggingen.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Dokument 8:1 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nils T. Bjørke, Heidi Greni, Emilie Enger Mehl og Geir Pollestad om full erstatning for de som er rammet av forbudet mot pelsdyrhold – vedtas ikke.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen kartlegge omfanget av urimelige utslag av kompensasjon for avvikling av pelsdyrhold i enkelttilfeller i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020 og sette av midler for å bøte på dette fra og med revidert nasjonalbudsjett 2020. Det skal sikres at ingen pelsdyrbønder blir sittende igjen med gjeld knyttet til anlegget etter nedleggingen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen endre erstatningsordningen for pelsdyrbønder som rammes av vedtaket i Stortinget 13. juni 2019 om forbud mot hold av pelsdyr slik at det gis erstatning som om det dreier seg om et ekspropriasjonsartet inngrep. Forslag til nærmere bestemmelser om slik erstatning legges innen 1. mai 2020 frem for Stortinget til endelig godkjenning.

II

Stortinget ber regjeringen etablere fleksibilitet innenfor erstatningsordningen slik at hel eller delvis utbetaling kan skje parallelt med eventuell oppstart av annen produksjon/virksomhet.

Oslo, i næringskomiteen, den 4. februar 2020

Geir Pollestad

leder

Morten Ørsal Johansen

ordfører

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Statsråden

Næringskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
HM/fg

Vår ref
19/1882-

Dato
2.12.2019

Representantforslag 1 S (2019-2020) om full erstatning for de som er rammet av forbudet mot pelsdyrhold

Jeg viser til oversendelse fra Stortingets næringskomité av 25. november 2019, der komiteen ber om en vurdering av forslag fra stortingsrepresentantene Nils T. Bjørke, Heidi Greni, Emilie Enger Mehl og Geir Pollestad. Representantene har fremmet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre full erstatning til de som er rammet av forbudet mot hold av pelsdyr.»

Forslagsstillerne tar utgangspunkt i høringsforslaget til forskrift om kompensasjon etter avvikling av hold av pelsdyr. I den forskriften som nå er fastsatt er det imidlertid gjort betydelige endringer blant annet på bakgrunn av høringsinnspill.

Forslagsstillerne sier at det av «respekt for den private eiendomsretten og forutsigbarhet må gis full erstatning til de som er rammet av forbudet.» Regjeringen er selvfølgelig opptatt av å respektere eiendomsretten, og disse spørsmålene er derfor grundig vurdert slik det fremgår av Prop. 99 L (2018-2019). Jeg viser til vurderingene som gjelder Grunnloven §§ 97 og 105 og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) tilleggsprotokoll 1 artikkel 1.

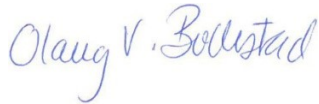
Utgangspunktet for forskriften er at pelsdyroppdrettere ikke har krav på full erstatning etter ekspropriasjonsrettslige regler. Forbudet mot hold av pelsdyr innebærer ingen ekspropriasjon, men er et forbud mot en bestemt aktivitet etter en avviklingsperiode. Jeg har imidlertid sett hen til forventet avkastning av pelsdyroppdrett basert på pristrender for skinn og fôr, når jeg har fastsatt en alternativ, standardisert beregningsmåte som kan benyttes etter avvikling av hold av mink.

Samlet består ordningene som vil bli gjeldende for pelsdyroppdrettere som har avviklet, av en kompensasjon for kapitalverdier, full dekning av kostnader til riving og opprydding og på nærmere vilkår en kompensasjon for lavere alderspensjon. I tillegg vil det bli etablert en ordning med omstillingsmidler.

Jeg mener at de ordningene som jeg nå har fastsatt sammen med omstillingsmidlene og avviklingsperioden fram til 1. februar 2025, gir en god kompensasjon, forutsigbarhet for pelsdyroppdretterne og tid til omstilling. Jeg vil i tillegg overvåke om ordningen gir urimelige utslag i enkelttilfeller, slik Stortinget har bedt om.

På denne bakgrunn støtter jeg ikke representantforslaget.

Med hilsen

Olaug Vervik Bollestad

Kopi

hilde.markhus@stortinget.no

